USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **M. M.**, zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, 702 00 Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 11. 2017, č. j. OAM-150/LE-VL14-VL11-2017, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 2. 2018, č. j. 62 Az 24/2017 – 39,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **3 400 Kč**, která je splatná do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Průběh řízení

[1] Žalobce podal dne 2. 10. 2017 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice (v minulosti již podal žádost v roce 2003 a dvakrát v roce 2011). Je státním příslušníkem Ukrajiny, při zadržení Policií ČR se ovšem prokázal padělaným slovenským občanským průkazem, poté byl zajištěn. V zemi původu naposledy žil v obci X v Zakarpatské oblasti, na Ukrajině žije též jeho bývalá manželka a dospělí synové. Do České republiky přicestoval v roce 2002 na turistické vízum a od té doby se zde zdržuje. Jako důvody mezinárodní ochrany uvedl obavy z vydírání a strach z nástupu do armády.

[2] Žalovaný o žádosti žalobce rozhodl rozhodnutím č. j. OAM-150/LE-VL14-VL11-2017 ze dne 21. 11. 2017 (dále jen „napadené rozhodnutí“) tak, že se mezinárodní ochrana žalobci podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje. Žalobce napadl citované rozhodnutí žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), přičemž namítal, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí nezabýval nevyhovujícími podmínkami

v ukrajinských věznicích, které by mohly být v případě žalobce (kterému hrozí trest odnětí svobody z důvodu odmítání nástupu vojenské služby), důvodem udělení doplňkové ochrany.

[3] Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 5. 2. 2018, č. j. 62 Az 24/2017 – 39, (dále jen „napadený rozsudek“), jako nedůvodnou zamítl. Vyhodnotil jako azylově irelevantní obavy žalobce z účasti ve válce probíhající ve východní části Ukrajiny a obavy z ohrožení odnětím svobody z důvodu nenastoupení do armády s poukazem na neakceptovatelné podmínky v ukrajinských věznicích. Pokud žalobce v žalobě kladl důraz na nevyhovující podmínky v ukrajinských věznicích, krajský soud zdůraznil, že žalobce dosud není vůbec trestně stíhán z důvodu nenastoupení do armády, ba dokonce mu ani nebyl doručen povolávací rozkaz. Jakékoliv úvahy o ukrajinských věznicích jsou tudíž v této věci předčasné. Žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí, stejně jako ke dni rozhodnutí krajského soudu, není bezprostředně ohrožen výkonem trestu odnětí svobody, nedopustil-li se trestného činu nenastoupení do armády. Z tohoto důvodu soud neprováděl ani dokazování žalobcem předloženou zprávou z r. 2014. Žalovaný se zabýval i otázkou eventuálního trestního postihu za nenastoupení k vojenské službě s poukazem na to, že uvedená situace se žalobce netýká, neboť tento netvrdil, že by si povolávací rozkaz osobně převzal, ani si ho nemohl převzít, jestliže se na území České republiky nepřetržitě zdržuje od r. 2002. Krajský soud dodal, že nepřevzetí povolávacího rozkazu v zemi původu není trestně postiženo.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce („stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Je přesvědčen, že krajský soud nesprávně posoudil nutnost zabývat se tím, zda v případě žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří pocházejí z Ukrajiny a odmítají výkon branné povinnosti, je třeba posuzovat nebezpečí vážné újmy spočívající v nepřijatelných podmínkách v ukrajinských věznicích, dosahujících úrovně nelidského zacházení a mučení.

[5] Žalovaný byl informován o tom, že stěžovatel odmítá nastoupit vojenskou službu a že za nenastoupení vojenské služby na Ukrajině hrozí nikoliv zanedbatelný trest odnětí svobody. Stěžovateli sice dosud nebyl přímo do vlastních rukou doručen povolávací rozkaz a stěžovatel se tomuto doručení dosud „úspěšně“ vyhýbal. Žalovaný nicméně nijak nezpochybnil to, že eventuální nerespektování povolávacího rozkazu doručeného přímo stěžovateli by již důvodnost stěžovatelova trestního stíhání s nejvyšší pravděpodobností založilo.

[6] Žalovaný postupoval nepřípustně formalisticky, neboť se nezabýval tím, že v případě návratu na Ukrajinu by byl stěžovateli povolávací rozkaz doručen. Stěžovatel dal jasně najevo, že do ukrajinské armády nastoupit nehodlá, a je tedy třeba se zabývat následky, které mu toto avizované jednání přinese. Je notorietou, že neakceptovatelné podmínky v ukrajinských věznicích by mohly vést k porušení čl. 3 a 5 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, a tudíž by byly důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Jelikož žalovaný se těmito skutečnostmi nezabýval, je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl pouze to, že setrvává na svých závěrech a napadené rozhodnutí (stejně jako napadený rozsudek krajského soudu) je věcně správné, netrpí vytýkanými vadami a má oporu ve spisovém materiálu. Nejvyšší správní soud tudíž toto vyjádření stěžovateli nezasílal.

III. Posouzení kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo namístě kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[9] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele; k tomu, kdy je kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná, existuje početná a ustálená judikatura tohoto soudu. Například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, Nejvyšší správní soud uvedl: *O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.* Stěžovatel má za to, že kasační stížnost je přijatelná, jelikož vytýkané pochybení by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Nejvyšší správní soud toto přesvědčení nesdílí a neshledal ani jiný důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

[10] Kasační argumentace spočívá výhradně v tvrzení o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí z důvodu, že žalovaný se nezabýval podmínkami v ukrajinských věznicích pro případ, že by se stěžovatel po návratu do vlasti rozhodl nerespektovat případnou brannou povinnost, za což by mu dle jeho přesvědčení hrozil trest odnětí

svobody. Tato námitka je s ohledem na závěry ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu nedůvodná.

[11] K obdobné právní otázce se vyjádřil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 15. 10. 2015, č. j. 9 Azs 211/2015 – 23. V této věci stěžovatel ukrajinské státní příslušnosti, jakožto neúspěšný žadatel o mezinárodní ochranu, rovněž namítal, že se žalovaný dostatečně nezabýval námitkou týkající se tristních podmínek v ukrajinských věznicích, které lze označit za nelidské či ponižující zacházení. Nejvyšší správní soud *při posouzení uvedené otázky vycházel ze závěrů své judikatury, dle které závažnou újmou podle citovaného ustanovení je správní orgán povinen se zabývat, je-li žadatelem o mezinárodní ochranu namítána nebo vyjde-li v průběhu správního řízení jinak najevo. Pokud žadatel v tomto ohledu nic netvrdí a v průběhu řízení se žádná informace o možné vážné újmě neobjeví, nemusí její případnou existenci správní orgán sám vyhledávat, avšak musí v odůvodnění svého rozhodnutí uvést, že hrozba vážné újmy nebyla v řízení tvrzena ani nevyšla najevo‘ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 – 74)... Ze stěžovatelovy žádosti i následného pohovoru zcela jasně vyplynulo, že primárním důvodem jeho žádosti je neochota nastoupit vojenskou službu... V situaci, kdy stěžovatel neutěšenost stavu ukrajinských věznic netvrdil, a v průběhu správního řízení se informace o vážné újmě neobjevila, nebyl žalovaný povinen její případnou existenci sám vyhledávat.* Přitom platí, že i za přímé aplikace čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany platí, že před správním soudem lze vznášet pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem (dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 – 32). Ke stejným závěrům dospěl Nejvyšší správní soud též v usnesení ze dne 22. 3. 2017, č. j. 2 Azs 1/2017 – 35.

[12] Stěžovatel v řízení před žalovaným poukazoval toliko na své ohrožení vydíráním a nástupem vojenské služby a netvrdil žádné obavy ve vztahu k nevyhovující situaci v ukrajinských věznicích. Není přitom zřejmé, že by zde byl jakýkoli důvod, pro který stěžovatel nemohl svou obavu ze situace v ukrajinském vězeňství vznést již ve správním řízení.

[13] Nad rámec tvrzení stěžovatele žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že dle shromážděných informací lze povolávací rozkazy na Ukrajině doručovat pouze do vlastních rukou. Pokud stěžovateli nebyl povolávací rozkaz doručen, neplyne mu z něj povinnost nástupu vojenské služby ani hrozba trestu za její nenastoupení. Stěžovatel nemohl povolávací rozkaz logicky převzít, když se na území ČR nachází nepřetržitě od r. 2002. Kromě toho, dle výnosu prezidenta Ukrajiny č. 411/2016 ze dne 26. září 2016 již nejsou v zónách bojových operací žádní mobilizovaní vojáci, pouze vycvičení dobrovolníci a příslušníci profesionální armády. I z tohoto pohledu jsou obavy stěžovatele liché (str. 6 a 11 napadeného rozhodnutí).

[14] Také v tomto ohledu odpovídají úvahy žalovaného a krajského soudu ustálené judikatuře Nejvyššího správního soudu. Např. v usnesení ze dne 2. 3. 2017, č. j. 9 Azs 334/2016 – 25, Nejvyšší správní soud konstatoval, že *ve stěžovatelově situaci nejde o odepření vojenské služby, neboť povolávací rozkaz mu ještě nebyl doručen. Krajský soud proto zcela správně uvedl, že trestného činu vyhýbání se nástupu vojenské služby, za který by stěžovateli po*

návratu do země původu hrozil trest odnětí svobody, se stěžovatel dosud nedopustil a zabývat se podmínkami ve věznicích na Ukrajině, je proto nadbytečné. Obdobně postupoval Nejvyšší správní soud i v usneseních ze dne 12. 7. 2017, č. j. 6 Azs 118/2017 – 38, nebo ze dne 24. 1. 2018, č. j. 6 Azs 259/2017 – 40, kde uvedl: *jedná se jen o hypotetické úvahy, které nutně předpokládají existenci několika dalších skutečností, které v daném případě dosud nenastaly a nastat ani nemusí. Stěžovateli by musel být nejdříve doručen povolávací rozkaz (ani v případě nuceného návratu a předání ukrajinským státním orgánům nemusí s jistotou dojít k předání povolávacího rozkazu), dále by stěžovatel musel výkon služby odmítnout a nevyužít ani možností alternativní služby (k tomu srov. např. usnesení zdejšího soudu ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016 – 34), a zároveň by mu musel být skutečně uložen trest odnětí svobody, který by mu v takovém případě hrozil*.

[15] Judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a krajský soud se v napadeném rozsudku od této judikatury neodchyluje. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, soud ji proto odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[16] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s, podle nějž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[17] Usnesením krajského soudu ze dne 13. 12. 2017, č. j. 62 Az 24/2017 – 23, byl stěžovateli ustanoven zástupcem Mgr. Ladislav Bárta, advokát se sídlem Purkyňova 787/6, 702 00 Ostrava. Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 35 odst. 9 s. ř. s.). Zástupci náleží odměna za jeden úkon právní služby, a to podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. Za jeden úkon právní služby náleží odměna ve výši 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Částka v celkové výši 3 400 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. dubna 2018

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu